

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétféltől és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 199. szám.

Nagy-Várad.

Szombat, 1913 augusztus 30.

Magyar folyammenti kikötők.

Azok a városok, melyeknek vasuti keresztezések jutnak osztályrészesül, hamarosan hatalmas gőcpontjaivá fejlődnek az illető vidéknek. De mennyivel inkább elmondható ez olyan városokról, ahol vasuti és hajózási átrakódó forgalom létesül.

Nem kell erre a célra akkora kikötőket sem említenünk, amekkora majnai-Frankfurté vagy Mannheimé, amely utóbbinak forgalma fölér az egész Közép-Duna forgalmával, ellenben rámutatunk minden Csera-Elba, Rajna-vidéki kisebb városra, valamint a francia és angol folyammenti városokra, amelyeknek mind-egyikében berendezett és modern gépekkel felszerelt kereskedelmi kikötőrákódópart van és megfelelő védelem az ott telelő hajók részére.

Egy-egy ilyen kikötő mérhetetlen kincsforrásává lesz rövid idő alatt az illető városnak s ha annak mentében vasuti vonal is fut, úgy annak szárnyát az illető vasutvállalat föltétlenül kiépíti a kikötőhöz, mert a vasuti politika csak addig a határig helyezkedik az olcsó hajózási forgalom politikájával szembe, míg azt nem látja, hogy a hajózás révén fuvartöbbletbe jut és sokkal szivesebben létesít átrakódó, mint megosztott forgalmat, mert tudja, hogy az utóbbinál a hajózás javára billen a serpenyő mérlege.

Nem győzünk eléggé csodálkozni azon, hogy kormányok és fővárosi municipiumok jönnek és mennek anélkül, hogy Budapest kereskedelmi kikötője, melynek tervezete már több mint másfél évtizede kész: végre a megvalósulás stádiumába lépne. Ehelyett rosszul beosztott

rakpartok mellett nyomorog közlekedésügyünk legfontosabb lebonyolító része, a hajózás — és csak talaly vesztettük a Regensburgban kiépített modern nagyszabású kikötő révén azt, hogy a kelet és nyugat között fennálló nagy nyerskőolaj kereskedelemnek elosztó piaca Budapesten létesüljön, mert Regensburg megépítette a petroleum kikötőt is és elvitte előlünk a pálmát; az idén pedig a Németországból keletre özönlő darabáru átrakódó állomását veszítettük el, mert a Dél-német Dunagőzhajózási Társaság helyszüke miatt nem Budapesten rakja át román hajókba a darabárut, hanem Belgrádban.

Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy Magyarország minden folyamvidéki városának arra kell törekednie, hogy Budapest eddigi veszteségein okulva, de meg a saját jól felfogott érdekében állandóan arra törekedjék, miszerint kellőleg fölcserélt és védett kereskedelmi-és téli kikötőt létesítsen és ne mulasszon el alkalmat arra nézve, hogy az államnak nemcsak pénzügyi, hanem jóakaró támogatását is keresse akkor, mikor a vizsábályozási munkák alkalmával, csekély anyagi áldozatok révén igen sok kiesinynek látszó, de nagyhorderejű dolgot a saját javára dönthet el. Ne feledjük azonban azt sem, hogy a folyammenti városoknak mindig arra kell törekedniök, hogy ha határukban egy-egy gyár létesül, azt a tulajdonos mindig a víz mellé vagy ahhoz közel építse fel, mert egy-egy gyár, mindig egy-egy rugója a kereskedelmi kikötő kiépítésének és az átrakódó-forgalom életbeléptetésé-

nek. Vagyis ott, ahol már valami előkészítő alap áll, arra könnyebben épül fel a jövő berendezkedés, mely viszont alapul szolgál majdan a kiépítendő csatornák irányítására; mert utóvégre a kakukk-madár is csak ott rakja le tojását, ahol kész fészket talál.

Béke a Balkánon.

A trónörökös Angliában.

A balkáni békekötés úgy látszik meghozta a hatalmak közti a barátságos közlekedés régóta nélkülözött szives módját. Erre vezethető vissza bizonyára az az [udvari körökből kiszivárgó] hír, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös szeptember folyamán Angliába utazik vadászatra.

A trónörökös, akit ez alkalomból neje is elkísér, György király látja vendégül.

Valószínű, hogy Ferenc Ferdinánd utja nem lesz egyedül álló. A többi európai udvarokban is erősen mutatkozik a hajlandóság az egymáshoz közeledésre és az ősszel bizonyára több fenséges utazásra van kilátás.

A szerbiai moratórium.

Belgrád, aug. 29. Kereskedőkből, gyáro-sokból, bankigazgatókból bizottság alakult, amelynek hivatása a moratórium likvidálása. Szombaton — hír szerint — felfüggesztik a moratóriumot és ismét normalis állapotok lépnek életbe.

Szerdán cserélték ki a bolgárok és szerbek hadifoglyaikat. Szerdán délután két különvonat vitte a belgrádi várban volt 2500 hadifoglyot a bolgár határra, hol egy arra kijelölt bizottság a hadifoglyokat névjegyzék szerint átveszi. Ugyancsak szerdán indították utra Szófiában a szerb hadifoglyokat is.

Bulgária hadüzenettől fél.

London, aug. 29. Szófiából táviratozzák a Timesnek: A bolgár kormány ezidőszent

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
Kossuth Lajos-u.
FEKETE SAS
épületben.

eltekint Dedeagacs megszállásától és a Marica jobb partján lévő területeket sem fogja megszállani, mert könnyen megeshetnék, hogy a bolgár csapatok és a török haderő között összeütközésre kerülne a dolog és ebben az esetben Törökország megüzenné a háborút Bulgáriának.

Béke a Balkánon.

Páris, aug. 29. A *Matin* jelenti Konstantinápolyból, hogy félreismerhetetlen jelek arra vallanak, hogy a török-bolgár tárgyalást újra megkezdik. Azokat a török tisztet, akik a szerb és görög fogságból visszatértek, azonnal újra besorozták a hadseregbe.

Biharmegye legtöbb adót fizetői.

A vármegyeházán most állították össze Biharvármegye legtöbb adót fizetőinek névsorát. A 300 nevet tartalmazó jegyzékből hiányzik gróf Tisza István, aki az adója után a hatodik helyet foglalná el a névsorban. A miniszterelnök azonban kijelentette, hogy nem akar szerepelni mint virilis, hanem mint választott bizottsági tag akar részt venni a megye ügyeinek elintézésében.

A névsort az alábbiakban adjuk:

Gr. Széchenyi Miklós Nagyvárad 150934-06, gróf Almásy Dénes Sarkad 29433-12, Belopotoczky Kálmán Nagyvárad 21143-90, Groh Ferenc Debrecen 20716-51, gróf Stubenberg József Székelyhid 17962-59, Schwarcz Jakab Mezőbaj 17763-92, gróf Zichy Tivadar Bihardiószeg 16843-27, dr Radu Demeter Nagyvárad 14495-76, Fraknoi Vilmos Nagyvárad, Fetszer Antal Nagyvárad, dr Lányi József Nagyvárad, Széchenyi Jenő Nagyvárad, Bunyitai Vincze Nagyvárad, Vucskics Gyula, Bundala Mihály, Spett Gyula, Karácsonyi János, Gabrielly Lajos, Kny Antal, Kollányi Ferenc, Bjelik Imre Bécs á 13775-59, Schvarec Lajos Okány 12132-36 Lovassy Ferenc Feketebátor 10842-39 Báro Liphay Frigyes Tamáshida 9817-61, Tóth István Budapest 9806-32, gróf Zichy Ágost, Biharfélegyháza 9185-97, Fancsikai Schvarec Ferenc Nagyvárad 8101-82, Szunyogh Szabolcs Esztár 7809-78 (ügvy. okl.), Tóth Mihály Szalárd 7683-45, Grósz Zsigmond Szerep 7121-05, Schwarcz Ignác Biharfélegyháza 7105-41, Juricskai Dezső Örvénd 7026-18, gróf Bethlen A. Eled 6692-68, Pekánovits Imre Nagyvárad 6628, Szilávy Tibor Okány 6545-23 Schwarcz József Okány 6138-48 (gazdasági oklevél) dr Tóth László Biharnagybajom 5926-19, dr Schwarcz István Nagyvárad 5530-43, gróf Zichy Rafael Alsólugos 5520-19, Jánosi Engel Gyula Budapest 5400, Tóth Ferenc Csökmő 5237-67, ifj. Elek Gnsztáv Mezőpeterd 4906-89, dr gróf Almásy Imre Bakonyszeg 4887-52, gr. Zichy Odön Körösgégyény 4854-32, Schwarcz Gyula M.-Homorog 4809-24, Des Echerolles Kruspér Gilbert N.-Várad 4767-53, Bölöny J. B.-Ugra 4653-10, Schwarcz Márton Csökmő 4511-11, gr. Tisza Kálmán Csegöd 4364-68, Ifj. Vajna János Zsáka, 4360-17, Bleyer Lajos Nagyrábé 4339-12, Des Echerolles Kruspér Sándor Nagyvárad 4288-49, Schvarec Gyula Bihar 4218-14, Lichtschein Dezső Balmazújváros 4149-52, Lichtschein Sámuel Balmazújváros 4149-52, dr Stern Károly Bihar-

torda 4030-07, Lichtstein Mózes Derecske 4064-30, Vajna Imre Zsáka 4034-72, Vajna József Zsáka 3944-29, Balogh Mihály Nagyszalonta 3796-74, Stern Dezső Barátka 3668-26, Sternthal Arthur Nagyszalonta 3650-54, Vertheimstein Alfréd Cséstelek 3631-94, Bleiciffert András Ujszentanna 3482-19, Juricskay Zoltán Rikosd 3428-49, Komzisk Alajos Váradszentmárton 3305-78, dr Szilágyi Jenő Berettyóújfalú 3267-89, Grosz Andor Szerep 3263-05, gr. Pongrácz István Nagykágya 3212-46, gr. Károlyi Imre Bályok 3191-65, Markovits Antal Inánd 3154-39, Lichtstein Jenő Debrecen 3084-05, Telegdi József Mezőtelegd 3075-81, Szunyogh Zoltán Kismarja 3068-76 (tudori okl.), Korda Andor Magyarcséke 3034-20 (gazd. okl.), Nadányi Pál Bakonyszeg 3024-80, Szabadhegyi Ernő Illye 2979-70, Mehler György Siter 2959-32, Kovács Mór Berettyóújfalú 2933-50, Kenyeres János Nagyszalonta 2833-94, dr Miskolezy Pál Berettyóújfalú 2814-04, Beliczay Péter Kötgyán 2779-56, Balázs Ernő Hencida 2786-55 Képpich Odön Hosszupályi 2732-84, Juricskai Vid Mezőtelegd 2714-04, Mártonffy Gyula Körösszakál 2659-38, Zathureczky István Cécke 2556-15, B. Kövesdi Imre Monostorpályi 2490-56, Lakatos Antal Biharugra 2446-91, Schvarec Arthur komádi 2422-78, Berger Armin Piskolt 2405-40, Klor Antal Szentjobb 2398-10, Ráthy Kálmán Berettyóújfalú 2383-32, Mezey Ignác Zsáka 1336-17, Plathy Miklós Nagyvárad 2302-20, dr Csordás János Belényes 2286-37, Szabó Gyula Debrecen 2281-77, Csanak Jenő Debrecen 2267, Lichtstein Márton Debrecen 2248-95, dr Fráter Imre Nagyvárad 2247-36, Szatmári József Berettyóújfalú 2184-26, Farkas Mór Berettyóújfalú 2145-23 Szunyogh L. Esztár 2140-04, Nagy Dániel Csökmő 2132-18, Szunyogh Sándor Esztár 2121-64, Karácsony Zsigmond Földes 2093-90, Bay Sándor Almosd 32081-8, Gyémánt Mihály Nagyszalonta 2012-95, Bujanovits Béla Ermiályfalva 1980-83, dr Papszász József Nagykereki 1957-52, Friedmann Benő Nagyvárad 1920-86 Lovass Sándor Ermiályfalva 1920-63, Berger Jakab Sárretudvari 1917-68, Bartos Gábor Jákóhodos 1916-72, Nadányi Jenő Nagyszántó 1909-86, dr Miskolezy Ferenc Nagyvárad 1897-22, Szilávy József Erkenéz 1888-38, Kohn Lázár Komádi 1868-79, Diósi Bernát Berettyóújfalú 1831-20, Lederer Mano Jánosd 1820-59, Krausz Sámuel Biharnagybajom 1802-60, Bleyer Ferenc Kötgyán 1768-54, Erdélyi László Belényes 1763-28, Veisz Jakab Bihardiószeg 1746-26, Kövér Márton Erdőgyarak 1738-27, Fráter Vince gálospetri 1729-26, Bleyer Manó Erdőgyarak 1728-60, dr Magyar Sándor Berettyóújfalú 1768-08, Pataky Sándor Ermiályfalva 1653-40, Bernáth Zsigmond Kosgyán 1674-47, Schvarec Miksa Illye 1656-30, Klein Károly Nagyrábé 1624-14, Márton István Nagyszalonta 1613-34, dr Buder Ferenc Belényes 1602-32, Kozma Gábor Belényes 1595-42, Schvarec Sándor komádi 1592-23, Barta Imre Pocsaj 1587-76, Róth Gyula Artánd 1581-59, Balázsházy Iván Derecske 1578-20, Márton Imre Debrecen 1576-02, Veinstein Márk Belényes 1551-72, dr Szabó József Budapest 1521-29, Merza Jenő Berettyószentmárton 1513-05, Leitgeb Imre Derecske 1496-85, Dely Imre Furta 1490-69, Szilasy Ottó Eradony 1473-28, Derzsi László Vértes 1462-36, Nadányi László Bakonyszeg 1461-96, Feldman Károly Ersemjén 1456-36, Lederer József Eled 1438-50, Ortutay Gyula Arad 1429-42 Györy Gáza Vaskóh 1420-36, T. Nagy Gy. Komádi 1410-27, Polák Mór Er-

mihályfalva 1409-28, Balogh L. Szhid 1402-90, Nadányi Miklós Feketegyőrös 1401-97, Rozvány József Nagyszalonta 1368-87, Draveczky Pál Gálospetri 1367-37, Draveczky Gyula Gálospetri 1367-36, Geiger Simon Debrecen 1365-60, dr Teleszky János Budapest 1341-14, Vécsey Pál Váncsod 1338-77, Klubusiczky Béla Monospetri 1334-63, Sárkány József Derecske 1333-20, Krausz Béla Váradszöllös 1316-48, Lakatos Albert Mezőgyán 1315-06, Fényes Akos Belényes 1283-24, Mandel Béni Hagymádfalva 1280-20, gróf Korniss Károly Szentbenedek 1277-01, dr Szirmay Vilmos Ersemjén 1267-94, Lédig Dezső Vértes 1260-26, Lichtman Jenő Magyarhomorog 1243 K. 58 fil.

(Vége köv.)

A Nagyrádi Napló és a rézbányai plébános.

Nem szívesen foglalkozunk a Nagyrádi Naplóval, kezd unalmassá válni, hogy majd minden nap a Napló „igazmondását” kell a közönség elé tárunk. Arról nevezetes ugyanis fent nevezett laptársunk, hogy minden nap egy-egy cikkét cáfolják meg hol itt, hol ott.

Ma éppen nekünk jutott ez a szerep. Laptársunk ismét papról eikkezik, s papról lévén szó, természetesen, hogy a Napló összevissza papol mindent.

Nagy szomorúan kesereg, hogy a rézbányai hivek nem járnak templomba, pusztul az egykor virágzó eklézsia és szép, szomorú frázisokban írja meg azt a sajnálatos, de nagyon régi dolgot, hogy Rézbányán a kincstár beszüntette a bányauzemet és ma szegény a nép.

Ebből aztán oda lyukad ki, hogy lám, elmenekült még a plébános is „Nagy István”, se szó, se beszéd, egyszerűen otthagya a plébániáját, a templomot, a hiveit.

Hát először is a plébános nem Nagy István, hanem Nyiri István. Másodszor itt közöljük a plébános nyilatkozatát, melyből világosan kitetszik, hogy a plébánosnak esze ágában sincs, nem is volt ott hagyni a plébániáját. Szóval a Napló ismét tévedett, az egész plébánosról szóló hír — hogy is mondjuk csak? — nem felel meg a valóságnak.

De itt a nyilatkozat:

Meglepetéssel olvastam a Nagyrádi Napló hasábjain, hogy milyen valótlanágokat irt rólam e hó 29-én. Mit tartozik az én kesergésem a Naplóék ítélőszéke elé? Mit törődnek a Naplóék az én pasztorációm-mal? Mi közük ahhoz, hogy misézem vagy nem misézem? Az egészről annyi igaz, hogy csakugyan elutaztam hazulról *telkigyakorlatra*, nem szökve, hanem tudtul adva hiveimnek, hova, miért, mennyi időre megyek, hol keressenek papot, ha addig valami papi teendő adódna elő. E dolog közlése hiveimmel, történt a mult vasárnapi mise alatt, mit a jól értesült Napló szerint elmulasztottam.

Azt hozom még b. tudomására a Naplóknak, hogy semminemű céloom elérése

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készítettnek

Fehér János kötszergyárában (Rákóczi-ut, Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharosnyák szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban és kitünő kivitelben készítettnek. Telefon 419.

végett nem kérem a protekciójukat. Ha „menekülni” akarok, találok én más utat arra, nem a Napló támogatását.

Nyiri István

rézbányai r. k. lelkész.

Több kommentár ugye fölösleges? ...

Virilis-jelöltek.

A városi adóhivatal kimutatása

Nagyvárad város jövő évi legtöbb adót fizetőinek névjegyzékét most állítják össze a városházán.

A városi adóhivatal már összeállította annak a 110 adózónak a névjegyzékét, akiből kikerül majd a 62 virilis.

Az adóhivatal kimutatását alább közöljük. Ebből még korántsem lehet biztos képet alkotni a jövő évi virilisekről, csak hozzávetőleg megállapíthatjuk, hogy az ez évi virilisek közül körülbelül Incze Lipót, id. Moskovits Mór s még néhányan kimaradnak, mert magas adóösszegük folytán előreláthatólag bekerülnek a virilisek közé: Hoffbauer Pál, Wallerstein Dániel, Guttman József, Weisz Dezső, Weisz Salamon, ezeknek pedig hely kell.

A mostani kimutatást teljesen felforgatja az adók kétszeres számítása is. — Tájékoztatásul a tudori oklevéllel bírók és kamarai tagok nevei elé *-ot tettünk, jelezve ezzel, hogy az illetők adóját, ha jelentkeznek, kétszeresen számítják a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállításánál.

A városi adóhivatal összeállítása szerint a következő 110 adózó fizeti a legtöbb adót Nagyváradon:

*Diósi Lajos 7425.—, Weisz Mór 6290.24, *Weinberger Lajos 6236.96, Bognár Sándor 5985.18, Moskovits Adolf 5971.79, B. Andrényi Károly 5926.—, *Róth Henrik 5462.25, *dr Popper Ákos 5350.70, Fábry József 5197.55, *dr Moskovits József 5152.82, Weiszlovits Emil 5143.68, Weiszlovits Gyula 5143.68, ifj. Moskovits Mór 5119.59, Moskovits Miksa 5115.59, Oláh Ferencz 5063.96, Moskovits Miksa (bankos) 4833.79, Gróf Széchényi Miklós püspök 4490.29, Hoffbauer Pál 3636.23, *dr Váradi Odön 3629.44, *dr Löbl László 3586.19, Deutsch K. I. 3101.11, Justh Károly 2875.78, ifj. Ullman Izidor 2866.05, Schvarcz Herman 2864.61, Wallerstein Dániel 2770.23, Rosenberg Izsó 2723.89, *dr Bleyer Endre 2675.18, Farkas Izidor 2581.80, *dr Friedländer Sámuel 2574.40, Guttman József 2546.62, Lövinger József 2521.72, *dr Várnai Ferenc 2512.06, *Rendes Vilmos építész 2449.62, Weisz Dezső 2444 korona 80 fillér, *ifj. Popper József 2434.14, Reichard Dezső 1415.73, *dr Demetrovits Elek 1399.32, Leipnik Mihály 1385.28, Frankó Endre 1367.88, Huzella Gyula 1353.90, Neumann Márton 1345.83, *Breider Armin 1301.60, *dr Kenéz-Kurländer, Ede 1297.91, *dr Nyiri Odön 1282.65, Róth Armin 1270.40, *Leitner Márton 1264.68, *dr György Ernő 1260.48, *dr Rezső Mór 1219, Kohn Dávid 1276.76, Salamon Benedek 1214.40, Pollák Pál 1204.70, *dr Mihály Lajos 1190.70, *dr Perezel Adolf 1159.45, *Schvarcz Izidor 1141.56, *dr Olasz Béla 1129.86, Benedek Dávid 1119.20, *dr Grósz Imre 1096, báró

Szentkeresztly Zsigmond 1095.65, Moskovits Farkas 1031.58, Fröhlich János 1015.93, *dr Kovács Zsigmond 974.40, Lewitter Miksa 972, Kiss Károly 965.71, *Sztarill Ferenc 957, Aufrecht Mór 950.87, Medvigy Mihály 940.10, Fényes Manó 931.48, Lopusny Gyula 931.48, *dr Hoványi Gyula 891.72, Friedmann Benő 820.36, *Brüder Jenő 818.10, Reisinger József 804.60, *dr Gyémánt Jenő 682.60, Grósz Sándor 2434.08, Rothbart Ede 2386.45, Andrényi Gusztáv 2362.09, Weisz Salamon 2252.80, *dr Bárdos Imre 2352.55, Száhländer Károly 2317.67, Ternyei Antal 2287.94, Harmathy Károly 2206.68, Rothbarth Bernát 2102.40, Incze Lajos 2112.34, Sebestyén Lajos 2087.79, Atzél Zsigmond 2017.49, *dr

Moskovits Miklós 1936.52, Kepes Ignác 1932.06, Dénes Odön 1902.40, *dr Munk Béla 1886.66, Teszler Simon 1882.90, Hlatky Endre 1868.72, *dr Weimann Jenő 1854.46, Rimánóczy Béla 1854.30, id. Moskovits Mór 1845.65, Gitye József 1793.32, Rothbart Ignác 1766.80, *dr Hoványi Géza 1741.48, dr Grámm Károly 1732.20, Grósz Béla 1723.40, Klein Dávid 1701.32, Oláry Gyula 1663.99, *dr Adorján Armin 1652.99, dr Sebő Mihály 1628.35, Miskolczi Barna 1517.14, *dr Bakacs Béla 1504.34, Rádl Odön 1476.56, Berger Sámuel 1432.32, *dr Kertész Ferenc 674.92, Schweiger Ede 563.16, *dr Sarkadi Sándor 253.15, Reismann Mór 251.19.

Preisz Károlyné Nagyváradon.

Mi volt a dráma oka.

A tavasz legszomorubb családi drámájának szerencsétlen szereplője Preisz Károlyné, a dráma megtörténte után gyermekeivel együtt Biharfüredre utazott. Az orvosok azt hitték, hogy a biharfüredi fenyves levegő gyógyító hatással lesz a nagybeteg asszonyra.

A fürdő-idénynek vége van, a fürdővendégek szerte széledtek. Hazajött az árva Preisz család is. A korán özvegyesre jutott szép főhadnagynéra talán még rosszabb hatással volt a magány. Arcára barázdákat szántott a fájdalom. Alakja megtört. Szeme fénytelen, beesett.

Nagyváradra egyáltalán nem vágyott a főhadnagyné, csupán azért jött vissza, hogy a vizsgálat és a tárgyalás tartama alatt állandóan itt lehessen. A vizsgálatot ugyanis még mindég nem fejezte be a vizsgáló bíró, mert a tanuként beidézték tisztek nagyrésze szabadságon van és így őket nem lehetett kihallgatni.

A vizsgálat szeptember végével nyert befejezést. Jelenleg Aradi-ut 27. szám alatt lakik Preiszné, testvére Schmodits Béla főhadnagy lakásában. Vele van testvérén kívül édesanyja is, ők állandóan vigyáznak a szerencsétlen asszonyra.

Az eltelt hónapok még csak nem is homályosították el a tragikus véget ért főhadnagy esetét az asszony lelkében. Nincs óra mikor ne foglalkoznék vele. Sokszor órákig ül egy helyen, merően maga elé néz, majd felsóhajt:

— Mégis csak szeretett ...

Most már, hogy az idő lassanként felszínre hozott minden körülményt, amely eddig oly rejtélyesnek tűntette fel a családi drámát, tisztán látszik az ok is, mely azt előidézte. Az eddigi vizsgálatok során megállapítást nyert, hogy a borzalmas szerencsétlenségnek szomorú anyagi zavarok voltak az előidéző okai. A folytonos küzdelem megzavarta a családi boldogságot is. A házasságok között háttérbe szorult a békés

együttérzés, amit csak növelt a férj idegessége.

A tanuk állítása szerint Preiszné a rokonság és az ismerősök rábeszélésére többször el akarta hagyni férjét, hogy hazaköltözve, elejét vegye egy komolyabb szerencsétlenségnek. Ilyenkor a főhadnagy megfennegette a feleségét.

— Ha elmegy kiirtom az egész családot, aztán magammal végzek.

Ez a fenyegetés tartotta vissza mindannyiszor a szerencsétlen asszonyt. A folytonos küzdelem, a boldogtalan családi élet valósággal megőrölte a házasság idejét.

Az asszonyra már türethetetlen volt a férjével való élet és ezért el akart válni tőle. Öngyilkos akart lenni. A kihallgatott tanuk állítása szerint Preiszné valósággal exaltált állapotban volt, mikor megakartta magát ölni. Ekkor érkezett oda férje, aki minden áron kiakart csavarni kezéből a végzetes fegyvert. Az asszony ellent állott, dulakodás keletkezett és így történt a végzetes szerencsétlenség.

Preiszné annyira akarátán kívüli állapotban volt, hogy a lövésre egyáltalán nem is emlékszik.

— Sohsem volt a kezemben fegyver, azt sem tudom, hogy kell vele bánni, semhogy ...

Es ezzel elhallgat. Elfojtják szavait az előtörő könnyek.

Es most, amikor a legnagyobb nyugalomra volna szüksége az agyongyötört asszonnyak, valósággal ostromolják az ujságok. Pedig nagyon rossz hatással van rá minden látogatás, különösen az ujságírók látogatása, mert rendszeren olyan dolgokat irnak meg, amik nem fedik a valót.

A szerencsétlen asszony most kétségbeesve gyermekeiért aggódva várja, hogy mit hoz rá az ősz.

HERBST

Arany-, ezüst-
ékszer és óra
: áruháza :

NAGYVÁRAD, Fő-utca, Rákóczi-ut 1. sz.
Guttman-ház (Barna Jenő női divatüzlete mellett.)

Mai naptól kezdve vásárolható:

Aranyláncok, nyak-
láncok 10, 12, 14 kor.
Gyűrűk 4, 5, 8, 10 kor.
Fülbevalók 2, 3, 4, 6, 8 kor.
Karikagyűrű 5, 6, 8 kor.
Acélórák 4, 5, 6 kor.
Ezüst óra 7, 8, 10 kor.
Arany női óra 20, 25, 30 kor.
Férfi aranyóra 25, 40, 50 kor.

Ingaóra 10, 12, 15 kor.
Ébresztőórák 2.50, 3, 4 kor.
Valódi ezüst kés és villa 6 pár
18-14 kor.
Órajavítás 1 koronától kezdve.
Ékszerjavítások és átalakítások
olcsón eszközölköttek.
Szemüvegek beteg szemekhez or-
vosi recept nélkül kaphatók.

MEGAKADÁLYOZOTT BETÖRÉS A KÖZÉP-UTCÁBAN.

A váradi betörők nyomában.

Tegnap éjszaka 11 órakor kitűnő fogást csinált a nagyváradi rendőrség. A véletlen szerencse, hogy az egyik őrző rendőr figyelmessége a rendőrség kezébe játszotta a mindennapi nagyváradi betörések egyik főcinkosát. A társai is annyira szorulnak, hogy elfogatásuk minden órában várható.

Tíz órakor vonult végig a rendőri őrző a Nagypiacon. Az egyik rendőr Molnár József rendőrtizedes észrevette, hogy az orthodox huskimérés mellett egy sarokban három ember kuporog és erősen tanakodik valamin. Molnár József erre tovább küldte a rendőri őrzőket, ő maga pedig a kardját a hóna alá kötötte és köpönyegébe burkolózott, a csákóját pedig zsebrevágta. Most már valószínűnek látta, hogy nem veszik észre rajta a sötétben, hogy rendőr, óvatosan meglapult és bevárta, hogy a három tervezgető nekiinduljon az éjszakának.

Negyedórán sugtak-bugtak az éjszakai alakok, azután utnak indultak a velencei házak felé. A rendőr mindenütt utánuk lapangott, mert egyre bizonyosabb volt benne, hogy roszban törnek a fejüket. A három ember nem vette észre, hogy minden lépésüket megfigyelik és követik, a Csillagváros felé tartottak.

A Közép-utca 6. számú ház előtt megállott a három éjszakai alak. Ismét tanakodni kezdtek, azután egyikük kiállott az ut közepére, a másik kettő pedig egy tolvajlámpa fényénél feszítő vasakkal, kulcsokkal munkához látott. Spierer Katica fűszerüzlete van abban a házban, a három ember nappal bizonyosan vásárolni volt a kereskedésben, kikémlt mindent, éjszaka pedig kidolgozott betörési tervvel indult neki a munkának.

Molnár József egy ház kapumélyedésébe huzódott az utca másik oldalán, így figyelte, mi fog történni.

Mikor a betörők kinyitották az üzlet ajtajának a vasredőnyét és hozzáfogtak a főlhuzásához, Molnár József megfújta a rendőri jelzősípot és a betörőkre rohant. A három meglepett ember elhajigálta betörőszerszámát, lámpáját és vad futással iparkodott menekülni, Molnár utánok. Csakhamar ott volt a környéken posztoló rendőri őrszem is és nagy hajsza vette kezdetét. Két betörő hamar elillant, mert a zeg-zugos szétágazó utcákban elsurrant az üldözők elől, az egyiknek azonban folyton a sarkában voltak a rendőrök. Ezt szemelték ki a három közül, mert ez viselkedett a leg-ravaszabban, ez működött a rolló fölfeszítésén és ez látszott a legveszedelmesebb embernek közülök, akit aligha lehet majd újra elfogni, ha sikerül most megszöknie.

A Kommendáns rétig tartott a hajsza. Itt a vakmerő betörő végleg kifáradva lekuporodott a bokrok közé, de mikor látta, hogy a rendőrök egyenesen feléje tartanak és nem veszítik el szem elől, kiugrott, előrántott a mellénye alól egy éles, reszelt feszítővasat és azzal támadt Molnár Józsefre.

A két rendőr csak hosszú, izgalmas küzdelem után tudta lefogni a betörőt, akit

megkötözve szállítottak Bodó László ügyeletes rendőrkapitány elé. Itt megállapították, hogy a veszedelmes ember Pintye Tógyer 28 éves nagykári oláh suhanc, aki sehogysen akart rávallani a társaira. Hosszu faggatás után vették ki belőle, hogy a társai cigányok, az egyiküket Lingurárnak hívják, a másik nevét állítólag nem tudja. Pintyét lezárták, a társai is hamarosan mellékerülnek a börtönbe, így legalább egyidőre nyugodt lesz Nagyvárad a már minden éjszaka megszokott betörésektől.

Agyonlőtt betörő.

Megakadályozott rablás. Tanácskozás Nagyváradon.

Tegnap éjjel véres esemény játszódott le Nagyszalontán a Petőfi-utcában. Mint tudósítónk jelenti, az éjjel Petőfi-utca 22. szám alatt Szabó Imre vendéglős házában betörést akartak elkövetni, ami hogy nem sikerült, az a banda egyik tagjának és a csendőrségnek tulajdonítható.

Tegnapelőtt délután a nagyszalontai csendőrségen megjelent egy Pukló nevű cigány legény, aki nagy titkolózás közepette elmondta, hogy egy nagyszabású betörés készül Nagyszalontán.

— Jó lesz, ha a csendőr urak készen lesznek mindenre, mert revolver is van a betörőknél.

A csendőrségen azonnal akcióba léptek. Mindenekelőtt Puklót őrizet alá helyezték, nehogy áruló lehessen. Egyidejűleg Józsa Mihály csendőrnek utasítást adtak, hogy Szabó Imre vendéglősnél rejtőzzék el. Este, alkonyat után Józsa Mihály a kertek alján bejutott a vendéglőbe. Este 11 óráig állott lesben a csendőr. Semmi gyanús körülmény nem jelezte, hogy valami készülne.

A csendőr már azt hitte, hogy Pukló felültette őket, mikor az ablakot valaki kívülről beragasztotta papírral és benyomta. A keletkezett résen egy hatalmas termetű ember feje jelent meg. Józsa lövésre készen tartotta fegyverét, míg az éjjeli látogató bemászott az ablakon.

A szobában gyufát gyújtott az illető, akiben a csendőr Temunovics Gergelyre ismert. A betörő azonnal a szekrény irányába tartott. Mikor a szekrény zárjába illesztette a magával hozott kulcsokat a csendőr fegyverét arcához emelve kiáltott.

— Állj! Ki vagy?

Ebben a pillanatban megfordult Temunovics és revolvért rántva a csendőrré lőtt, Ugyanekkor az ablakban egy másik alak is megjelent és rálőtt a csendőrré. A golyók nem találtak. Ekkor a csendőr is lőtt. Még nem lehetett tudni, hogy talált-e a golyó Temunovics ugyanis az ablakhoz futott és kimászott. A csendőr még pár percig várt. Ujabb támadást remélt.

A két betörő azonban az ablak alól tovább menekült. Józsa üldözőbe fogta a menekülőket.

Az utcán mintegy 80 méternyire a színhelytől az egyik betörő összerogyott. Társa lehajolt hozzá, elvette tőle a revolvért és tovább futott. Mikor a csendőr odaért, az egyik betörő, Temunovics már meg volt halva. A betörő szívében ment keresztül a golyó. Érdekes, hogy ezzel a halálos sebbel a betörő

keresztül tudott mászni az ablakon és még 80 méterre tudott futni.

A hullát beszállították a hullaházba. Az elmenekült bűntárs kutatására mindent megtett a csendőrség. Tegnap lázasan folyt a nyomozás a meghiusított betörés dolgában. Kiderült, hogy Temunovics, továbbá Pukló és az elmenekült bűntárs végig akarta rabolni az egész Nagyszalontát. A betörők a szamosujvári fegyházból csak most szabadultak ki és máris újabb bűncselekményeket akartak elkövetni.

Vasárnap Nagyváradon találkozott a három betörő és itt határozták el a betörések sorrendjét. Az eddigi nyomozás szerint ki akarták rabolni Vinnay Árpád nagyszalontai járásbíró, Magyar Dávid ékszerészt, Csapos János kereskedőt, Pfeifer zálogháztulajdonost.

A betörők úgy állapodtak meg, hogyha valahol ellentállásra találnak, emberéletet sem kímélnek.

A csendőrt a törvény értelmében előzetes letartóztatásba helyezték és az esetet bejelentették a debreceni kerületi parancsnokságnak. Ma egy hadbíró fog kiszállni Nagyszalontára és megállapítja, hogy Józsa Mihály jogosan használta-e a fegyverét.

A Gerliczy—Szapáry-ügy békés elintézése.

Budapest, aug. 29.

A Gerliczy—Szapáry-féle ismeretes bűnügyi feljelentés ügye végleges békés elintézést nyert.

Báró Gerliczy a következő írásbeli nyilatkozatot adta:

— Miután beláttam, hogy a gróf Szapáry Pál és gróf Szapáry Pálné ellen emelt vádak fatális tévedésen alapulnak, kötelességszerűen jóváteszem a feljelentés okozta kellemtelenségeket és gróf Szapáry Páltól, valamint gróf Szapáry Pálnétól ezennel bocsánatot kérek. Ez a nyilatkozat a polgári per folyását nem érinti.

Együttal beadvánnyal fordult az ügyészséghez, melyben tudomásul veszi az ügyészség határozatát. Az ügyészség ugyanis — mint ismeretes — a feljelentést elutasította és a vád képviselőt nem vállalta.

Szapáry Pál és Szapáry Pálné szintén nyilatkoznak és kijelentik, hogy Gerliczy nobilis nyilatkozata után, akinek jóhiszeműségét különben sem vonják kétségbe, nem fognak vádat emelni hamis vádaskodás és rágalmazás miatt Gerliczy ellen.

Az ellenzék és a külföld. A jövő héten a hágai interparlamentáris konferencián résztvesz a magyar képviselőház számos tagja is, az ellenzéki képviselők közül azonban senki nem megy Hágába. Több ellenzéki képviselő a sajtóban meg is támadta azokat, akik elmennek a nemzetközi konferenciára. Apponyi Albert gróf ma nyilatkozik az ügyben; helyesli, hogy a munkapárti képviselők elmennek a konferenciára. Érdekes és fontos Apponyinak az a kijelentése, hogy ő a munkapártot a külföld előtt soha nem támadta és nem is fogja támadni és ha Hágában nemzeti érdekeink ellen intéznek támadást, akkor ott lesz ő is Hágában.

HIREK

...

* Egyházmegyei hírek. Gróf Széchenyi Miklós megyés püspök legújabb körlevelében a következő kinevezések és áthelyezések foglaltatnak: *Eszes Béla* krasznai lelkész bihariószegi plébánossá neveztetett ki, *Rákossy Ferenc* debreceni káplán megbízott a krasznai lelkészség ellátásával, *Bakator József* Váradolasziból Debrecenbe, *Klinghammer Miklós* Zilahról Váradolasziba helyeztetett át káplánnak, *Gyenes György* csanádgyházmegyei pap Zilahra kineveztetett káplánná, *Ocska József* ujkigyósi káplán Szilágysomlyóra, *Babarczy Imre* ujmi-sés Ujkigyóásra küldetik káplánnak.

* A londoni orvoskongresszusról haza. Dr. *Schwarz Illés* kiváló női és gyermekorvos külföldi tanulmányutjáról hazaérkezett. Dr. *Schwarz Illés* résztvett a londoni orvosi kongresszuson.

* Fetser Antal gyászja. Az a súlyos csapás, mely *Fetser Antal* püspököt nevelőatyja *Mórent György* elhunytával érte, igaz és mély részvétet fakasztott a város egész társadalmában, annak minden rétegében. A kondoleálók közt első volt gróf Széchenyi Miklós megyés püspök, a ki a káptalannal együtt a maga, a káptalan és az egész egyházmegye részvétét tolmácsolta. Megemlítette a megyés püspök, hogy az egész egyházmegyei papság megemlékezik imáiban a megboldogultról; *Fetser* püspöknek pedig, a ki Isten negyedik parancsát, hogy tiszteld atyádat és anyádat, oly példásan megtartotta, Istennek mindazon vigasztát és áldását kívánta, mely a negyedik parancs megtartásához fűződik. — Tegnap délelőtt számtalan kondoleáló kereste fel *Fetser* püspököt és édes anyját. Az elhunyt a püspök kanonoki székházában nyugszik diszes ravatalon. Innen fog végemenni a temetés ma délelőtt fél tízkor.

A gyászos háznál a halottat *Széchenyi Miklós* megyés püspök fogja beszentelni. Innen a szertartás végeztével a koporsót a székesegyházba viszik, a hol az engesztelő szentmiseáldozatot dr. *Karácsonyi János* fogja bemutatni. Ugyanő kíséri ki a koporsót a temetőbe.

* A káptalan segítsége. Körözkisjenő község képviselőtestülete elhatározta, hogy a víz által okozott pusztítások helyrehozatala végett, továbbá a községben még szükséges más építkezésekre 25000 korona kölcsönt vesz fel. A mai rossz pénzügyviszonyok mellett azonban ily tekintélyes összeget nem tudott sehohol sem kapni a község. A megszorult községnek végül is a káptalan sietett segítségére és megszavazta a 25000 koronát 6 százalékos kamattal. Az ügyet jóváhagyás végett tegnap terjesztette be a község a vármegyének.

* Markovits Manó főispán. Tegnap számunkban már beszámoltunk a legújabb főispáni kinevezésről, amely szerint *Markovits Manó* margittai főszolgabíró csanádi főispánná nevezte ki a király. Megkérdeztük tegnap az új főispánt a kinevezésre vonatkozólag, aki kijelentette, hogy a kinevezés tényleg megtörtént és hogy szeptember 15-én foglalja el hivatalát. Tegnap a gratulációk egész özönével halmazták el a vármegye minden részéből *Markovitsot*.

* Hosszu Vazul jubileuma. Hosszu Vazul, a szamosújvári püspök hosszas betegségéből most épült föl. Tegnap ülte meg szűk körben a Városmajori szanatóriumban áldozárságának huszonöt éves fordulóját. A főpap állapota oly jó, hogy pár nap múlva elhagyja a szanatóriumot.

* Egy fiatal áldozópap halála. A napokban tartott papi lelkigyakorlatokban a nagystilű elmélkedésekhez két esemény járult, amik mély hatással voltak az elmélkedő lelkekre. Egyik a felszenteltetésnek mintegy újra való átélése, amikor mindannyian oda járultak az ujonnan szentelt *Babarczy Imréhez*, reá tették kezüket, mint idestova kétezer éve a vének, a presbyterek a szent Mátyáséra, vagy a szent Páléra. Másik egy aránylag fiatal, mindössze hat éves papnak *Heiler Nándor* volt békési káplánnak halála. Nem jött váratlanul, mindenki várta, csak ő maga nem. A gümőkór, mely közel három hónapja napról-napra jobban sorvasztotta, most végzett vele, mikor legjobban fájlalta, hogy nem lehet paptársai között, hogy a betegségbe felmagasztosult lelke a közös áldozást már ne a kenyér színe alatt, hanem színről-színre élvezhesse. Megnyugodva Isten akaratán, betegségének kínzó szenvedéseit békén viselve, példás halállal mult ki paptársainak őszinte részvéte mellett. Temetése vasárnap délután fél 5 órakor lesz. A temetési szertartást *Spett Gyula* kanonok fogja végezni.

* Tóth Imre nyugalomban. A királyi ítélőtábla egyik köztisztviselője, szorgalmas, derék bírása, *Tóth Imre* szeptember 1-től kezdve nyugalomba vonul. *Tóth Imre* 42 évet töltött a bírói pályán s jellembeli kiválóságával, alapos képzettségével nagy tudásával és szorgalmával épp úgy, mint mindenkor előzékeny modorával mindenkinek tiszteletét vivta ki. A nagyváradi társadalom, melynek körében *Tóth Imre* egyéniségével előkelő helyet biztosított magának, nem veszi el őt, mert *Tóth Imre* csak hivatalától vesz bucsút 42 évi kitartó és eredményes munka után, de Nagyváradon marad s a társas életből tovább is kivési részét tevékenységével.

* Egy előkelő matróna temetése. Nagy közönség részvéte mellett ment végbe tegnap délelőtt özv. *Lukács Miklósné* temetése. A diszes ravatal a *Verbőczy-utcai* gyászházban volt felállítva, ezüsttel kivarrt hárszöny menyezett alatt masszív sárcophágban nyugodott az elhunyt matróna. Körülré nagy ezüst kandeláberekben gyertyák égtek, a ravatal két oldalán a *Concordia* temetkezési vállalat dísztestőrjei állottak őrt. A temetési szertartást *Imrik S. Zoltán* esperes plébános végezte segédlettel, a mely után az elhunytat az olasz plébánia templomba vitték, a hol ünnepélyes gyászmisét tartottak. A szentmise végeztével az impozáns gyászmenet a temetőbe vonult, hol a családi sírhelyen örök nyugalomra helyezték az elhunytat. A család tagjai remek koszorúkkal borították a koporsót. A diszes temetést *Weiszlovits Adolf* és fia első nagyváradi temetkezési vállalata rendezte.

* Elpusztult buzatermés. Tegnap éjjel két és három óra között nagy tűz pusztított a margittai járásban *Micske* határában. A *Sánci* pusztán *Schwarz Lajos* és *Sándor* birtokosoknak 1000 kereszt prima búzája volt egy hatalmas asztagba összekordva. A búzát vetőmagnak akarta kicsélpeltetni *Schwarz*. Tegnap éjjel a hatalmas asztag eddig ismeretlen módon kigyulladt és teljesen elhamvadt. A tűz gyújtogatásból keletkezett. A csendőrség most nyomoz a gyújtogatók után.

* A papi lelkigyakorlatok befejezése. Tegnap nyertek befejezést a váradi egyházmegye papsága részére tartott lelkigyakorlatok. Reggel 7 órakor tartotta dr. *Bangha* az utolsó elmélkedést, mely után gróf *Széchenyi Miklós Babarczy Imre* végzett theologust pappá szentelte. Te Deum után *Bangha Béla* pápai áldást osztott. A lelkigyakorlat befejezése után dr. *Belopotoczky Kálmán* v. b. t. t., nagyprépost az összes résztvevők élén megköszönte gr. *Széchenyi Miklós* megyéspüspöknek, hogy a lelkigyakorlatok rendezése által az egyházmegyei papság iránti szeretetének ismét oly kiváló jelét adta. A megyés püspök válaszában igaz örömeinek adott kifejezést a fölött, hogy a káptalan élén az egyházmegyei papság ilyen szép számmal vett részt a lelkigyakorlatokon. Külön igen meleg szavakkal köszönte meg dr. *Bangha Béla* fáradozását, akinek a papság nevében dr. *Belopotoczky Kálmán* is köszönetet mondott. Dr. *Bangha Béla* innen a déli gyorsvonattal *Kolozsvárra* utazott. A kiváló tehetségű és buzgósgú fiatal jezsuitát a papság számos előkelősége kiki-sérte a vasuti állomásra.

* Kinevezés. A pénzügyminiszter *Weisz Ferenc* nagyváradi okleveles vegyész-mérnököt, aki eddig a „Burahorezi” cementgyár vezetője volt, műszaki ellenőrnek nevezte ki.

* Birtokcsere. A nagyváradi lat. szert. püspökség és papnevelőintézet érdekes csereszerződést kötöttek. A papnevelőintézet fugyivásárhelyi birtokát átbocsátotta a püspökségnek, amelytől viszont cserébe kapta a biharkeresztesi tagbirtokot és az oláhapáti erdőseget. A vonatkozó szerződéseket nemrég írták alá s most jóváhagyás végett a minisztériumban vannak. A fugyivásárhelyi birtokon *Széchenyi* püspök nyaralót épített. Az építkezési munkálatokkal *Sztarill Ferenc* jeles építész bizta meg.

* A dévai postatolvaj megke-rült. Déváról jelentik: A dévai postarablás ügyében ma reggelre fordulat állott bc. A postakocsis ugyanis, akit a csendőrség egész éjjel vallatott, elismerte a lopást. Elmondta, hogy a postakocsihoz előzően kulcsot csináltatott magának, azután összebeszél két oláh legény barátjával, akiknek, miközben a postaszolga a levélszekrényhez ment, a hirtelen kinyitott kocsiból kiemelt pénzes-zsákokat átadta. Ezeknek sikerült azután a pénzes-zsákkal feltűnés nélkül eltűnniök. A csendőrség a postakocsis két társát már le is tartóztatta, ezek azonban egyelőre tagadnak.

* Bleyerné Garzó Adél énekiskolájában *Deák Ferenc-utca* 18. (a főreáliskola mellett) a beiratások augusztus 28-tól szeptember 7-ig eszközöltetnek. A tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét és az intézet tanárnője ez uton hívja fel, hogy a már eddig beiratkozott, mint az ezután jelentkező növendékeket, hogy az órarend megállapítása végett szeptember 8-án délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében pontosan megjelenni sziveskedjenek.

* A romlott rizs. Párisból táviratozzák: A compiegnei 54. gyalogezred háromszáz katonája romlott élelmiszertől súlyosan megbetegedett, úgy hogy kórházba kellett őket szállítani. A megbetegedést romlott rizs okozta.

* Tekintettel az előrehaladott időre mélyen leszállított árakban árusítjuk a nyári ujdonságokat, *UJHELYI RÓZA* Rákóczi-uti üzletében. Finom gyászkalapok és fátýolok is kaphatók. Telefon 130. szám.

Fölhívjuk Nagyvárad és vidéke vásárló közönségének b. figyelmét,

Kertész S. Sándor

női-divat, vászon és menyaszsonyi kelengyék áruházának legolcsóbb és legmegbízhatóbb bevásárlási forrására

Kossuth-utca elején.

Helyi és vidéki telefon 10-30.

Őszi ujdonságok már megérkeztek

M. kir. államvasutások és tisztviselőknöknek 10 százalék árengedmény. Tanulók fizetéssel felvétetnek.

* **Hölgyek kényelmére** bevezette a telefont, hogy a fűdő szezonra gyorsabban lehessen hölgyeinknek a megrendeléseket feladni a *Mille Juliette* fűző-teremnél Nagyvárad Színház-u. 4. Emke mellett. **Készít:** legújabb divatu fűzőket, haskötőt, melltartót, egyenestartót stb. *Allandó nagy raktár fűzővédőkben.* Telefonszám 827.

* **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ráneznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruhá kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett.

* **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyító gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

* **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermek cipők 20—25 számig 2 korona, 26—28 számig 4 korona, 29—34 számig 5 korona. Fiu boks cipő 35—39 számig 7 korona, női chevrou vagy boks cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boks cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél, Szent-János-utca, Kispipa* mellett.

* **Téli ruhákat** u. m. bundák, szörme és plüs kabátokat, szőnyegetek stb. nyári gondozásra elvállalunk felelősség mellett javítással együtt *Hárvány* és *Szentmiklósy* szűcsök, Nagy Sándor-u. 1.

* **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkeket *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 18-21.) telephelyén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

* **Őszi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Ne higgyen az ember** senkinek a világon, hanem győződjék meg személyesen róla, hogy bazárcikkeket, játékokat, ajándéktárgyakat nagyon jól lehet vásárolni **a Párisi bazárban** a Sas-passage bejáratánál.

* **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a leggyorsabbtól a lediszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegcselt vasoszlopok, fűveggházak, vastetők, vasablakok, tűzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev.-lap hívásra azonnal megjelennek.

* **Tekintettel a rossz pénzüszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamon**-nál Szent János-utca 4. sz. alatt.

Elsőrendű modern hölgyfűdő-terem a

Rammingeré

színhazi és hölgyfűdő-terem

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

* **Kossuth-utca 12. sz. ház** emeletén háromszobás utcai lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **Az automobiltulajdonosok** figyelmét felhívjuk Gyapay Árpád okl. gépészmérnök Jókai-utca 17. sz. alatt levő (telefon 3—38.) automobilkellékek raktárára, mely a világ legnagyobb automobilalkatrész és felszerelés áruház — Mestre & Blatgé r. t. párisi cég, nagyváradai fióktelepe, hol az összes létező automobilkellékek a legjutányosabb áron szerezhetők be. Az említett párisi cég budapesti fióktelepe versenyképes áraival rövid idő alatt teljesen meghódította a budapesti piacot, s mivel a fióktelepek árait a központ állapítja meg, ugyanazon árak mellett szerezhetők be az automobilkellékek a fióktelepeken, mint a cég párisi főtelepén. Egyszeri próba meggyőzi az automobiltulajdonosokat arról, hogy ezen automobilkellék raktár már régen érzett hiányt van hivatva pótolni.

Ugyanez áll a nagyarányu gummiteraktra is, hol a legkitűnőbb hazai és külföldi gyártmányokból állandóan a legrisebb áru van az összes méretekben raktáron, s a gyárral való közvetlen összeköttetés folytán azok a legolcsóbban szerezhetők be. Ugyancsak a legjutányosabb áron vállalja Gyapay mérnök a sérült köpenyek és tömlők javítását, nemkülönböztetve új szeges huzatok készítését.

* **Kis pipa vendéglő** Szt. János-utca 5. sz. Helybeliek és vidékiek találkozó helye. *Társas vacsorák és összejövetelek részére külön helyiségek. Kitűnő italok, jó magyar konyha.* Abonensek elfogadtnak. Szives pártfogást kér *Szujker Tamás* vendéglős.

* **FELHÍVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a most megnyitott **Rácz és Vass** női divatszalonban készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. Nagy Sándor-u. 17.

* **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László* és *Tsa* urit, női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak, modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc*-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

* **Magyarország első női tambura zenekara** a Korona kávéházban. Ma és minden este a Korona kávéházban átalakított helyiségében hangversenyez az országos hírtü MATYOK Péter tambura (Paganini) vezetésével egy elsőrangú erőkből összeállított női tambura és énekkar u. m.: *Kövári Rózsika*, *Steuwurz*, *Rácz Margit*, *Juhász Ilonka*, *Eördögh Aranka*, *Siniciu Juliska*, a gazdagon összeállított műsorból különösen kiemelendő a Gyöngyi duett remek énekszámakkal K-zete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szives pártfogást kér Matyok Péter.

* **Meghívó kóstolóra!** Chocoládával töltött tápláló és hizlalo mézes sütemény megízlelésére, ezen elsőrangú czikk jóságárol meggyőződés miatt Nagyvárad és vidéke közönségét tisztelettel meghívják *Benedek Testvérek* a kávé és fűszer szagmentes *Czukorka Bonbonnier* tulajdonosai a Bémer-téri korzón.

* **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

* **FIGYELEM!** Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatóunk u. m. író és rajzszerkek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszíjak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lűszter és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 250 fillértől. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, gal-lérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetők be, Rákóczi-ut 18.

* **Látványosság ingyen.** Városunkban először. Kirakat verseny cukorka és csokoládé bonbonokból. Ha szépet óhajt a nagyváradai közönség látni, úgy tekintse meg vásárló nap délelőtt 10-től este 10-ig *Aszódy Mihály* legnagyobb cukorka és csokoládé üzletének Kossuth utcai és Sas-passage alatti 5 kirakattát. *Kugler Gerbaud* cukorkákból és süteményekből főraktár budapesti árákkal. Fióküzletek *Kert utca* és *Rákóczi-ut.* Rákóczi uti Fiók vásárló nap egész nap nyitva. Szeptember 1-től 10-ig tart egy vagon cukor elárúsítása, befejezésre is alka más. Míg a készlet tart kilója 88 fillér. *Aszódy* Kossuth-utcai főüzletében, hol a ma már ismert 8 féle zamatu pörkölt kávé, mely izre és aromára utánozhatatlan, kor reggeltől késő estig frissen és meleg állapotban a vásárló közönség rendelkezésére áll.

OCCASSIO ELADÁS

a nyári idényre

Tátray Gusztáv

kézimunka üzletében

Rákóczi-ut 4.

Telefon 783. :: Telefon 783.

x **Okleveles tanítónő** — mérsékelt díj mellett — órákat ad iskolai tantárgyakból, valamint zongora és hegedűből, akár saját lakásán, vagy pedig házhoz járva. Kivánatra tanít rajzot és olajfestést is. Lakatos-utca 11. sz. a.

x **Vörösbőr!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés csemegezőllő; kitűnő peccsenye és pezsgőborok; kőbányai maláta és szalon sörök, MERTZ NANDOR csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglaltva szápadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Legszebb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839. Telefon 839.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD áruhaza

cégnél kaphatók.

TANÜGY

Értesítők.

A nagyváradi felső kereskedelmi iskola.

A lefolyt iskolai évben a nagyváradi felső kereskedelmi iskola huszonöt éves jubileumát ünnepelte és ehhez az ünnephez méltó fényes keretben jelent meg az iskola vaskos kötetű értesítője is dr. Kovács S. János igazgató szerkesztésében. Az értesítő foglalkozik az egész 25 év történetével és első helyen közli az igazgató évszázó beszédét, amelyben szép szavakkal emlékezik meg a jubileum jelentőségéről.

Megemlékezik az évi jelentés az intézet jövevőiről, akik a kereskedelmi iskola fejlődését előmozdították. Hosszu névsor következik ezután. Közli a kereskedelmi iskolából kikerült összes tanuló névsorát, a jelenlegi foglalkozás szerint. Ugyancsak közli az összes tanárok névsorát is.

Az értesítő adatai egy tökéletesen felszerelt, magas színvonalu modern és gyakorlati iskola képét adják.

A statisztikai adatok érdekesebb és fontosab részét a következőkben közöljük: A

vizsgálatot tett tanulók száma 278, ezek közül magántanuló volt 28, még pedig 17 leány.

Anyanyelv szerinti megoszlás: magyar 270, német 4, tót 1, oláh 3, vallás szerint: róm. kath. 47, gör. kath. 6, ref. 41, ág. ev. 7, gör. kel. 5, izraelita pedig 172.

Az érettségi vizsgálatot sikerrel 94 tanuló tette le az év végén.

Beiratás a várad-ujvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában. A várad-ujvárosi róm. kath. elemi fiúiskolában (Körözs-utca 6. sz.) az 1913-14-ik tanévre a beiratások szeptember hó 1-én, 2-án, és 3-án d. e. 9-11-ig, d. u. 3-5-ig eszközöltnének. Az első osztályba beirandó tanuló himlőoltási bizonyítványát és keresztelelési igazolványát be kell mutatni. A keresztelelési igazolványt az illető plebániái hivatal kivánatra díjmentesen állítja ki. Tandíj nincs, de 50 fillér ifjusági könyvtár díjat minden tanuló köteles fizetni. Szegény tanulók tankönyvet kapnak. A szülők vagy gyámok a beiratásnál személyesen jelenjenek meg. A tanítás 4-én, csütörtökön kezdődik. Az igazgatóság.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

A hamis oklevél.

Lenkei Barnabást már ezelőtt két évvel is elítélte a bíróság, hamis tanítói oklevél használatáért, de alig hogy kiállotta büntetését, ismét hasonló manipulációba fogott. Szerkesztett magának ismét egy tanítói oklevelet, még pedig tiszta „jeles“ érdemjegyekkel. Ezzel a bizonyítvánnyal azután pályázott a darvasi tanítói állásra és meg is nyerte azt, pedig soha életében sem volt tanító.

A mult tanév elején 1912 szeptemberében meg is kezdte a tanítást a református iskolában, azonban egy kicsit furcsa tanítás volt az.

Molnár Vince lelkésznek fel is tűnt a dolog és nagyon esodálkozott, hogyan kaphatott ez a tanító jeles oklevelet. Érdeklődni kezdett a sárospataki tanítókörzében.

Lenkei azonban megneszelte a dolgot. Gondolta, hogy innen hamarosan menekülnie kell, de még annyi ideje volt, hogy egy kicsit „megvágja“ az eklézsia vagyonosabb tagjait. Azzal a mesével állott elő, hogy 130,000 korona pénze van az Osztrák Magyar bankban, egy birtokot akar vásárolni, és a felpntz pár nap alatt le kell tennie. Még hiányzik vagy 500 koronája a felpénzből, a bank pedig — felmondási idő lévén kikötve — csak néhány nap múlva küldheti ki a pénzt. Ily módon sikerült is a paptól és még néhány vagyonosabb embertől néhány száz koronát kicsalni, a pénzzel pedig nyomtalanul eltűnt.

Ezután érkezett meg a sárospataki iskola értesítése, hogy ők soha nem adtak oklevelet Lenkei Barnabásnak. Így azután kiderült a csalás meg az okirathamisítás is.

A nagyváradi kir. törvényszék büntető-bírósága tegnap 2 évi fegyházra ítélte Lenkei Barnabást.

NYILTÉR

Stern Edéné

okleveles zongoratanárnő
nehány szabad órával rendelkezik s tanítványokat elfogad.
Tisza Kálmán-tér 11. Telefon 962.

TÁVIRATOK

A pápa és Mánuel volt király.
Róma, aug. 29.

A pápát Mánuel volt királynak Hohenzollern-Sigmaringen hercegnővel való esküvőjén Meto biboros fogja képviselni.

Esztergom megye közgyűlése.
Esztergom, aug. 29.

A vármegye mai közgyűlésén a kormány bemutatkozó átiratát tudomásul vette.

Kolera Budapesten.
Budapest, aug. 29.

A VII. kerületi előjáróság épületében Körmeny Ferenc munkás hirtelen összeesett és meghalt. Megállapították, hogy kolera-beteg volt. A szükséges óvintézkedéseket megtették.

A bolgár török béketárgyalás
Szófia, aug. 29.

(Saját tud.) A bolgár minisztertanács elhatározta, hogy közvetlen tárgyalásokat kezd a portával.

Amerikai párbaj.

Nagyszalonta, aug. 29.

Véres szenzációja van Nagyszalontának. Egy 19 éves fiú, Geier Lajos, az Oroszországban élő, híres énekesnőnek, Geier Stefinek a testvére, szíven lőtte magát. A golyó közvetlen a sziv felett hatolt át és most minden pillanatban várják az öngyilkos fiú halálát. Öngyilkosságának okául azt adta elő a kórházban, hogy amerikai párbaj áldozata, többet azonban nem akar mondani. — A városban nagy részvétet kelt Geier Lajos szomorú szerencsétlensége.

A bolgár király és az árvizkárosultak.

Pöstyén, aug. 29.

Ferdinánd bolgár király, aki a mult évben hosszabb időt töltött Pöstyénben, most táviratilag érdeklődött az árvizkozta károk iránt. A főszolgabíró táviratában közölte, hogy Pöstyént magát nem érte kár, csak a körülötte levő községeket.

Halálra ítélt tisztiszolga.

Bécs, aug. 29.

Még nincs túl az életveszedelmen Jankubievics tisztiszolga, a ki nisenkolb testőrkapitányt és Bolza Mária grófnőt megölte, de valószínű, hogy felépül. Tegnapelőtt a haditörvényszék kimondta a halálos ítéletet a gyilkos tisztiszolgára és ha előben marad, fel fogják akasztani. Az osztrák testőrgárda kapitánya, gróf Auersperg Károly már megerősítette a halálos ítéletet s nem ajánlotta kegyelemre a királynak Jankubievicset.

A török bolgár tárgyalás.

London, aug. 29.

A Times jelenti Szófiából: A bolgár kormány egyelőre nem gondol Dedeagacs és a Maricától nyugatra eső területek megszállására, mert olyan összeütközéstől fél, a mely Törökországot hadüzenetre indíthatná.

Nyomon van az abbaziai rendőrség.

Fiume, aug. 29.

A titokzatos módon eltűnt Róth László pékmester ügyében ma újabb fordulat állott be.

A budapesti főkapitányságra Abbaziából a következő távirat érkezett:

„Nyomon vagyunk, kérünk [azonnal fényképet.”

A fővárosi rendőrség azonnal husz fényképet küldött az abbaziai rendőrségnek. Valószínű, hogy már a mai nap folyamán előkerítik a rejtélyess módon eltűnt fiatal férjet.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Októberi buza	— — —	11.44
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.92
Októberi rozs	— — —	8.76
Szept. tengeri (1913)	— — —	8.23
Tengeri 1914 májusra	— — —	7.48
Októberi zab	— — —	8.22

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	824.—
Osztrák hitelrészvény	—	625.50
4%-os koronajáradék	—	81.50
Osztr. magy. államv.	—	707.50
Jelzálogbank	— — —	425.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	515.50
Hazai bank	— — —	284.50
Magyar bank	— — —	554.—
Keresk. bank	— — —	3625.—
Rimamurányi	— — —	713.50

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és megleti őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmas és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ugyt készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 983.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

EZ
vásárol

NEUMANN M.

cs. és kir. udvari és kamarai szállítónál
férfi-, fiu- és leánykaruhatelep
Nagyvárad, Bémer-tér 4.

FIÓKTELEPEK: Arad, Brassó, Debreczen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Miskolcz, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szeged, Temesvár, Zágráb, Belgrád, Sofia.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölniviz, kölniviz-pouder és kölniviz-szappan.

Kapható drogériákban gyógyszerházakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

Kölniviz-szappant, kölnivizet és pudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, de sokszor utánozott **JOHANN MARIA FARINA Gegenüber dem Rudolfsplatz**. Akkor sem kell elfogadni heitelen és utánozott kölnivizet, kölniviz-poudert és **kölniviz-szappant**, ha az itt jelzett eredeti készítmény nem volna kapható az ön lakhelyén, mert a világhírű cég magyarországi képviselője:

Holczer Emil Zoltán, Budapest, VIII. ker., Szigetvári-u. 16. számegyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Kapható Nagy-Váradon: Farkas István és Darvas István drogeriájában.

Jótékony célu
táncmulatság
a Püspök-fürdőben.

a Püspök-fürdő
jóhírnevű bérlője

augusztus hó 31-én
vasárnap

az ország árvíz ká-
rosultjai javára in-
gyenes tombolával
egybekötött

táncestélyt
rendez.

Belépti-díj 60 fillér sze-
mélyenkint, melynek el-
lenében mindenki a ki-
sorsolandó értékes tár-
gyak nyertese lehet.

Tánc kezdete este
9 órakor.

Kitünő italokról és ételekről
gondoskodva van. Jó idő ese-
tén éjfél után különvonat áll
rendelkezésre.

Tisztelettel

Dancs István

Püspök-fürdő bérlője.

A
jó bornak

nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy
mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is. a reklámra nem szorult újonnan beren-
dezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésű
borai, **előzékeny kiszolgálás**, szo-
lid polgári árak. **a bonensek naponta**
felvételnek.

Pályázati hirdetés.

Az érado nyi róm. kath. kántor-
tanítói állomásra pályázat hirdettetik
1913. év szeptember hó 12-ig. A jö-
vedelem alapítványok kamataiból
502 K 20 f., szent mise alapítványok
kamataiból 19 K 80 f., 7 hold 595
□ öl föld hasznóbére 100 K, állam-
segélyül 378 K. Lakás, két szoba,
konyha, kamara, istálló, sertés és
tyúkól, kert. Csak okleveles kántor-
tanítók pályázhatnak. A kérvények
az iskolaszékhez címezve küldendők.
Éradony, Biharmegye, posta helyben.

Bihari Ferencz,
plebános.

**Olcsó modern
lakások kiadó!**

**Szmetka György-utcai 1. számú
új emeletes házban:**

Két utcai szoba, e ószoba, konyha, ka-
mara, fürdőszoba földszint, évi bér: 600
korona november 1-től

Két utcai szoba, előszoba, konyha, ka-
mara, fürdőszoba föld., 600 K nov. 1-től.

Egy udvari szoba, konyha, kamara
földszint 300 kor. november hó 1-től.

Egy udvari szoba, konyha, kamara, föld-
szint 300 kor, azonnal.

Két utcai szoba, konyha, kamara eme-
leten 600 kor. azonnal.

Két utcai, egy udvari szoba, konyha,
fürdőszoba emeleten erkéllyel 850 kor.
november 1-től.

Szaosvay-utca 16 sz. házban:

Két utcai szoba alkof, fürdőszoba, konyha
és kamara emeleten, évi bér 800 korona,
azonnal.

Egy pincehelyiség műhelynek, 200 kor.
azonnal.

**Kolozsvári-utcán lévő volt Bap-
tista imaház, évi bér 800 kor.**

**Petőfi-utcában lévő Varga András-
féle szőlőben egy szoba és konyhából
álló lakrész, évi bér 200 korona novem-
ber 1-től.**

Értekezhetni:

PALLAY LAJOS

ügyvéd irodájában Szaniszló-utcán.

VIGADÓ

mozgósínház

NAGYVÁRAD,

Fekete Sas-passage.

Ma Szombaton

Züllés utján

Amerikai dráma 2 felvonásban.

Irta G. Karlatine.

....

Az élet viszontagságai

modern amerikai dráma.

....

Értékes varázsszer

bohózat

....

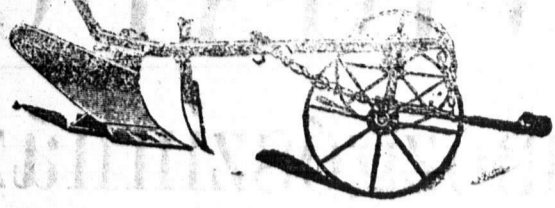
Francia vizesések

eredeti felvétel.

....

A hódító arczkép

vigjáték.

Ekék, vasboronák őszi szántásra

előnyös árban, készpénzfizetés mellett a GITYE-gyárban kaphatók.

Terménytisztító rosta aratási idényre gyári árban. Borprések, szőlőzuzók már most megrendelhetők jutányos árban présfelünyomóval, ezek mind készpénzfizetés esetén olcsó árban. Minden darab szavatossággal.

Gitye Demeter Fia gépgyára Nváradon. Templom-tér

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyvárad: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38.

Telefonszám 11-38.

Gyárt:

Szabadalmazott géppel gyártott karmantus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kutyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, működés és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal:

Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szakzerű építését. Nagyobb vállalatoknál tervekkel és költségvetéssel szolgál.

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

LEGOLCSÓBB

és legjobb bevásárlási forrás

özv. **Kádár János**-né elsőrangú fűszer- és csemege kereskedése.

Mindenféle gazdasági cikkek, kötőhárs, kékkő, auto- és gépolajok és **auto-benzin nagy raktára** ::

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

8 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Sürgős figyelmeztetés!

Ha illatszert, pipereszappant, kozmetikai, arc- és kézapolási, háztartási, hajápolási és általában mindenféle a kozmetikaiárvágó cikkeket a legjobbat a legjobbat olcsóbban a legolcsóbbnál akarja beszerezni, úgy kérje a harmadik kiadásban most megjelent «illatszert és háztartási értesítőket» melyet ingyen és bérmentve küld: «HEZ» illatszert és háztartási cikkek szakszervelete nagyban és kicsinyben B. pest, VIII., Losonczy-u. 15/hz.

NYÍLYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

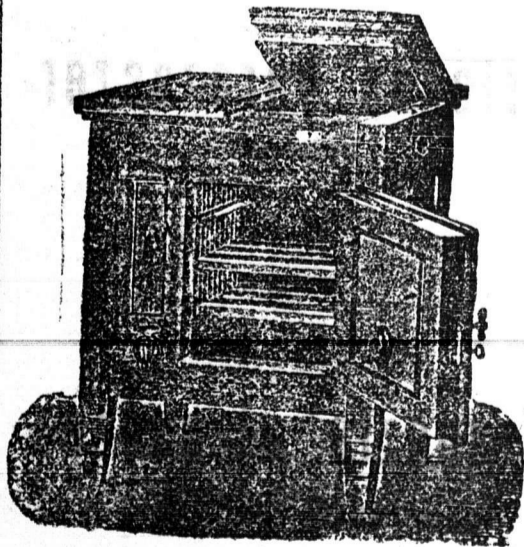
Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczi-ut 7. szám

Mokos Sándor.

ÉGSZEKRENYEK kertivásbútorok, valamint konyha-fabútorok is u. m.: konyha kredenz, **FAGYLALT-GÉPEK** és **FORMAK** asztal, szék, zsámoly, teknő és az összes konyha berendezések

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390 szám.

különlegességek vaskereskedésében